

Ny kororgel och restaurering av sakristian i

Vallentuna kyrka

Byggnadsantikvarisk kontroll i Vallentuna kyrka, Vallentuna socken och kommun, Uppland

Eva Wallström
Rapport 2002:11

Vallentuna kyrka

Byggnadsantikvarisk kontroll i samband med uppförande av ny kororgel samt restaurering av sakristian i Vallentuna kyrka, Vallentuna socken och kommun, Uppland

Eva Wallström
Rapport 2002:11

Hela rapporten finns i PDF-format på adressen www.lansmuseum.a.se

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida www.lansmuseum.a.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Åsa Lundström

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Stockholm 2003

Innehåll

Blå kartan med läget för Vallentuna kyrka markerat (fig 1)	6
Bakgrund och historik	7
Restaurering av sakristian	7
Administrativa uppgifter	8
Figurer	
Fig 2. Snickeriernas färgsättning före restaureringen.	9
Fig 3. Ett fönster med bänk före restaureringen.	9
Fig 4. Bortrivet golv.	9
Fig 5. Sakristian efter restaureringen.	9
Fig 6. Fönster i sakristian efter restaureringen.	9
Bilaga 1	
Utdrag ur handlingar gällande restaurering av sakristian i Vallentuna kyrka	10
Ny kororgel	14
Administrativa uppgifter	14
Figurer	
Fig 7. Orgelns placering med de omhängda vapensköldarna	15
Fig 8. Orgeln sedd från koret (NV)	15
Fig 9. Orgeln målad men ännu utan pipor	15
Fig 10. Den färdiga orgeln	15
Fig 11. Orgeln i relation till predikstolens färgsättning.	16
Bilaga 2	
Utdrag ur handlingar gällande ny kororgel i Vallentuna kyrka	17

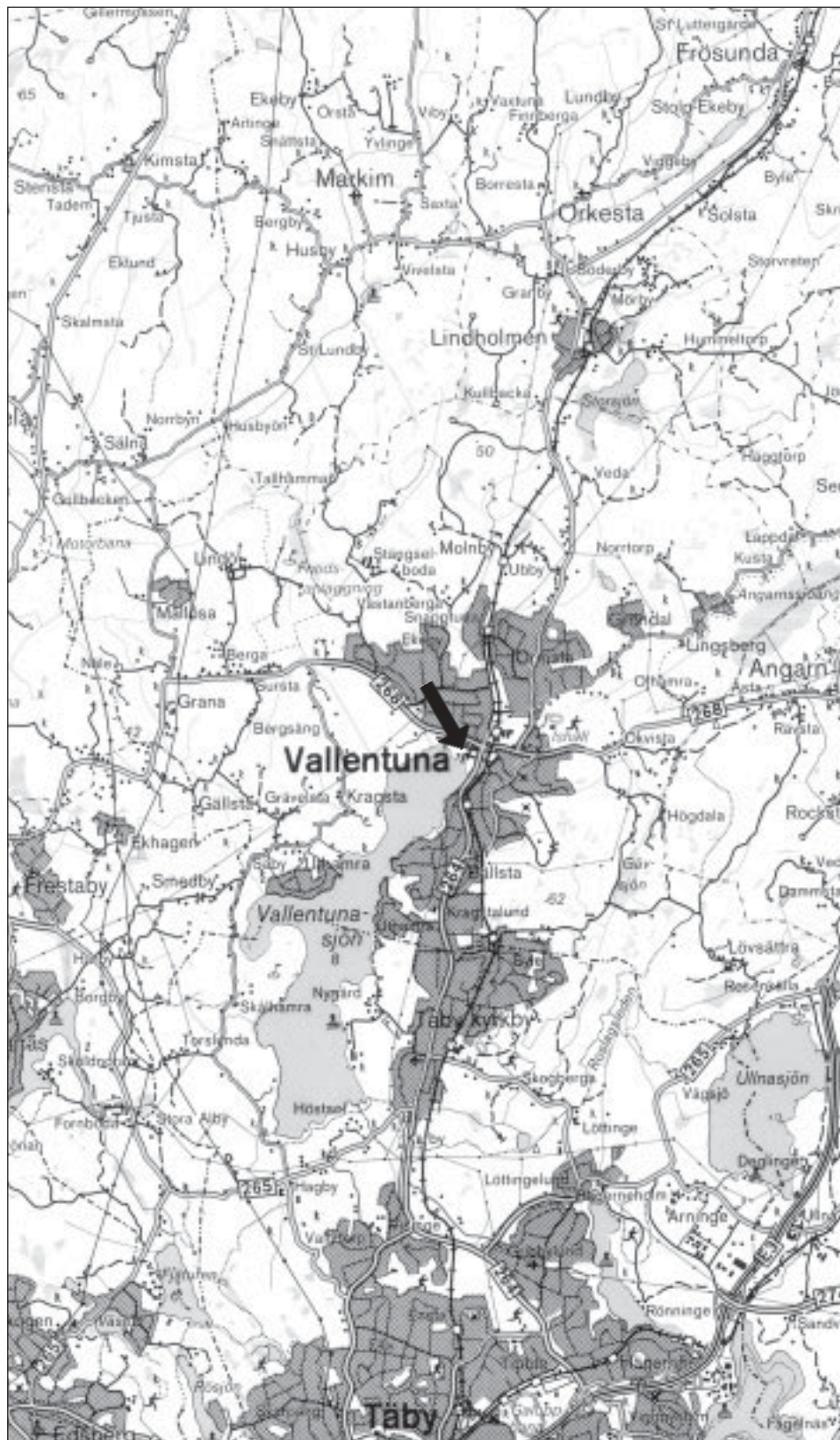

Fig 1. Blå kartan med läget för Vallentuna kyrka markerat. Skala 1:100 000.

Bakgrund och historik

Vallentuna kyrka består av delar från 1200-1800-talet. Sakristian inrymdes år 1937 i den sexkantiga byggnadsdel med kopparhuv som år 1680 byggdes som gravkor och minnesrum för adelsfamiljen Klingspor. Sommaren 2001 drabbades kyrkan av att putstaket i sakristian rasade in. Samtidigt som restaureringsarbetena i sakristian pågick uppfördes en sedan länge planerad ny kororgel i kyrkan.

År 1937 genomfördes en genomgripande restaurering av kyrkan då Klinsporska gravkoret rekonstruerades, källarvåningen iståndsattes och kistorna konserverades. Övervåningen, minnesrummet, bibehölls och blev till sakristia och försågs med en ny ingång till kyrkorummet i sin norra vägg. Den gamla ingången till minnesrummet, i gravkorets västra vägg, sattes igen och prediksstolen flyttades till kyrkans norra sida. Dörrar och snickerier i sakristian härstammar troligen från denna omvandling. Minnestavlor och vapensköldar renoverades och återuppsattes.

Det reveterade innertakets ras orsakades av fuktskador till följd av ett otätt tak. Husdoktorn, Ingmar Holmström utförde en teknisk analys med förslag till åtgärder. Se handlingar, bilaga 1.

Samtliga arbeten utfördes under antikvarisk kontroll av Stockholms läns museum. Syftet med den antikvariska kontrollen är att se till att de kulturhistoriska värdena tas till vara och att de antikvariska kraven på varsamhet tillgodoses.

Restaurering av sakristian

De fuktskadade bjälkarna och brädtaket som reveteringen var fäst vid var angripna av silverticka och vederbörliga saneringsåtgärder är vidtagna av Anticimex. Bjälklaget är troligtvis det ursprungliga från 1600-talet och de bjälkar som var försvagade förstärktes med nya bjälkar placerade tätt intill. Det brädtak som putsen fästs på byttes ut i sin helhet då det var helt förstört av fukten. Orsaken till fuktskadorna, en otät taklucka är åtgärdad av plåtslagare. Nytt innertak är monterat som tidigare med näver mellan innertak och bjälkar och försett med puts. Putsarbetet var inte helt till belåtenhet men detta har åtgärdats genom att ytan jämnats ut med en stuckgips.

Golvet i sakristian, tillkommet 1937, var rötskadat, maskätet och dåligt underbyggt. Det har nu bytts ut mot ett nytt golv av 200 mm breda och 48 mm tjocka furuplankor, lagda med lös fjäder, vilande på ett nytt bjälklag. Golvet är behandlat med golvolja från Engwall och Claeson.

I samband med ovanstående snickeriarbeten, utförda av Arne Eriksson, var det naturligt att även se över väggar och snickerier. Väggarna var smutsiga och till vissa delar flagande. Dörrar och andra snickerier var målade i en rosaorange kulör. Se bild.

Åtgärderna är beskrivna av K. Fredrikssons Måleri AB: "Sakristia: Den tidigare latexfärgen har rengjorts noggrant. På fönsterväggen och på fönsterplattorna hade färgen dålig vid-

häftning vid underlaget och har därför skrapats bort. I övrigt satt den underliggande färgen bra och har därför lämnats kvar under.

Den något grova nyputsen i taket, har fått en utjämning med stuccgips som utvattnats. Taket samt avskrapade partier har först patenterats, därefter har samtliga ytor grundmålat med en slipgrund och avslutningsvis målats med en emulsionsfärg av fabrikat Wibo, som brutits med grön umbra, guldockra samt något oxidrött. Snickerierna som tidigare hade en orange bemålning, har nu ommålats med en grå linoljefärg(Wibo) som brutits med oxidsvart, guldockra samt något rött i en något ljusare kulör än vad som fanns under den orange färgen.”

Administrativa uppgifter

SSLM:s dnr	2001:120
Länsstyrelsens dnr	2041-01-33255 och 2041-02-2286
Personal	Eva Wallström
Bilder	Eva Wallström

Den fullständiga fotodokumentationen förvaras på Stockholms läns museum. Den fullständiga dokumentationen rörande ärendehandläggningen förvaras på Stockholms läns museum samt ATA (Antikvarisk - topografiska arkivet).

Fig 2. Bildbeteckning: lp 20020015.
Snickeriernas färgsättning före restaureringen.

Fig 3. Bildbeteckning: lp 20020016. Ett fönster med bänk före restaureringen.

Fig 4. Bildbeteckning: lp 0020019.
Bortrivet golv.

Fig 5. Bildbeteckning: lp 20020020
Sakristian efter restaureringen.

Fig 6. Bildbeteckning: lp 20020021
Fönster i sakristian efter restaureringen.

HUSDOKTORN, LHMSTRÖM REIMERSHOLMSG.37, 117 40 STOCKHOLM

Tel. 08-668 21 29, 564 401 87 (svarare, fax), 070-760 67 28 Ingmar 070-760 67 27 Mats,
ingmar.holmstrom@telia.com

Specialister på restaurering och byggteknik

Stockholm 2001-08-15

Vallentuna kyrka, Stockholms län och stift.

Fuktskadat tak i sakristian. Teknisk analys, förslag till åtgärder. Sid 1 av 4

Uppdrag

Länsstyrelsens Gunilla Pagés bad mig fredag 27 juli kontakta församlingen angående en akut fuktskada i sakristians tak. Del av reveterade innertaket hade plötsligt fallit ner och blottade omfattande svampangrepp. Församlingen hade kortfattat begärt att riva det gamla och ersätta allt – inklusive bjälkarna – med nytt. Åtgärden är rätt omfattande och myndigheten var osäkert på om förslaget baserades på en sakkunnig analys. Jag lovade ta vägen förbi kyrkan under ett tillfälligt uppehåll i semestern för att på plats bedöma läget och vid behov erbjuda församlingen mina tjänster. (Jag har före pensioneringen arbetat på Riksantikvarieämbetet som sakkunnig åt bl a museerna och länsstyrelserna.) Sent måndag em 30 juli passerade jag Vallentuna och fick av kyrkans Anders Ekenhill tillträde till sakristian. Följande dag kontaktade jag pastoratets fastighetsansvariga, Marie Björndahl och entreprenören Arne Eriksson (070-735 34 11). Jag fick då pastoratets uppdrag att undersöka skadan och lämna förslag till åtgärder.

Bakgrund

Enligt museet hade församlingen överraskats av att del av innertaket utan förvarning fallit ner och blottat omfattande rötskador. Senaste åtgärd lär ha varit att vinden ovan sakristian tilläggsisolerats med inblåst Eko-fiber dvs fibervadd av malda träfibrer med liten brandskyddstillägg av borsakter. Ev skulle en otät taklucka vara fuktkällan. Kyrkans murverk av gråsten är till stor del medeltida medan sakristian enligt uppgift tillfogades på 1600-talet som gravkammare för några adliga familjer. Murverket är där helt putsat, ev på murverk av tegel, och har en barockformat tak liknande en tornspira. Kyrkan i övrigt har sadeltak, alla tak täckta med kopparplåt i modern teknik. Långhus och kor är invändigt täckta med ett högt putsat tunnvalv, troligen på trästomme. Allt är invändigt plant slätputsat och målat brutet vitt. Enligt uppgift brann kyrkans tak 1856 efter ett blixtnedslag och taken förnyades 1857. Omfattningen är för mig okänd, liksom för fastighetsansvarige. En omfattande restaurering utfördes enligt utställning i kyrkan 1937. Omfattningen är för mig okänd.

Undersökning

Vid mitt första besök var all puts och träpanel i taket nedrivet och bortfört så när som på en mängd stoft från rötsvampen och div rötade virkesrester på golvet. De gamla bilade takbjälkarna låg kvar på plats så när som en bortsågad meter på den östligaste. De var inte rengjorda och visade påväxt av ett omfattande mycel av rötsvamp. Mycelet var vitt och brunt. Sågsnittet visade ytliga rötangrepp. Befintlig ställning saknade tillräcklig stege så jag kom endast åt att knacka på två bjälkar. De hade där ytliga rötskador.

Vid mitt nästa besök den 1 augusti lät församlingen bära dit längre stege, varpå jag kom åt nästan hela befintliga bjälklaget utom vissa ändar. Jag var utrustad med undersökningshammare, handborr, ficklampa, tumstock och anteckningsmaterial. Tyvärr fanns ingen kabel till befintlig strålkastare. Sikten blev därför begränsad. Min undersökning visade inga tecken på djupgående rötskador. Inte heller kunde jag upptäcka rester av tidigare brandskada. Min bedömning är därför att befintliga bilade bjälkar c:a 8" x 10" är de ursprungliga från 1600-talet. Det finns därför inga tekniska skäl att avlägsna detta historiska källmaterial. De kan rengöras, rötskyddas och fortsatt fungera som bjälkar. Jag kunde i det begränsade ljuset inte upptäcka några tecken på varifrån ev inläckande vatten kom. Vid samtal senare med Arne Eriksson, den snickare som rivit det rötskadade och fått församlingens uppdrag att återställa trävirket, hade de vid rivningen kunnat se hur det under n kraftig regnskur börjat droppa från inspektionsluckan i plåttaket, en läcka som utvecklades till en liten rännil. Han sade också att på den gamla bjälklagsfyllningen av sand, tegelskrot mm hade sprutats Ekofiber, troligen direkt från luckan utan att någon gått in på vinden. Det var ojämnt fördelat och rätt högt fyllt i större delen av utrymmet. Ingen ventilation vid takfot. Allt var angripet av svamp.

Utseendet på de kvarvarande resterna av svampmycelet, liksom det angripna träets utseende med den typiska krympning till tärningar, tyder på att det är äkta hussvamp, *fungus lacrymans*. Den är besvärlig genom att den kan sprida sig från ursprungskällan till trävirke och annat begärligt många meter därifrån. I många fall sker spridningen osynligt eftersom mycelet är ljuskänsligt och föredrar mörka springor och håligheter dolda för ögat. Svampen kan också sprida sig långt i murverk och annat, som inte utgör föda utan endast transportsträcka, i jakt på ytterligare matnyttigt trä. Dessa nya spridningsområden kan dessutom vara helt torra, eftersom mycelet transporterar erforderligt vatten från grundangreppets vattentillförsel.

Jag kunde i det begränsade ljuset inte se tecken på att angreppet spridit sig till sakristitakets övre delar, varken takpanel eller bjälkar. Detta måste dock kontrolleras vid god belysning och på nära håll. Likaså måste kontrolleras att svampen inte spritt sig till långhusets och korets trävirke i inner- och yttertak. Enligt uppgift från Marie Björndal lär utrymmet mellan ytter- och innertak endast vara inspekterbart ovan valvhjässan.

Problemet med just hussvamp är dels den långväga spridningen, dels att kvarvarande mycel lätt återstartar vid tämligen låg fukthalt. Mycelet dör inte för att själva fruktkroppen, huvudangreppet, avlägsnats. Mycelet ligger i vila tills fukthalten stiger någonstans inom dess område, varvid angreppet återstartar. Mycelet kan dödas med gift eller värme. "Stekt svamp". Svårigheten med gift är dels att finna allt mycel, dels att nå mycelet med giftet. De mest verksamma gifterna är i dag förbjudna.

Med värme kan man nå även dolda delar utan att göra förstörande ingrepp. Uppvärmning till minst 50°C under 5 timmar anses döda mycelet. Temperaturen måste då uppnås även i kärnan av virke mm, vilket lätt kan kontrolleras med inborrade termometrar av digitaltyp.

1. art. A = lacrimae är det Di/verticilla.

Förslag till åtgärder

1) Skadans orsak

Fuktkällan, dvs varifrån kommer vattnet och varför, måste konstateras och säkert åtgärdas, annars är mesta arbetet gjort. Principiella orsaker kan vara a) läcka på tak eller på vattenförande ledning, b) kondens av fuktig luft c) kombination av a) och b).

a) Finns det inga vattenförande ledningar på vinden återstår läckor i taket. En sådan läcka är uppenbarligen konstaterad. Det kan finnas fler.

b) Kondens uppstår då fuktig luft kyls av. Normalt brukar man tänka på att rumsluften blivit uppfuktad av verksamhet (matlagning, tvätt, svettig verksamhet mm). Såvida kyrkan inte befuktas konstgjort är fuktillskottet av personer tämligen obetydligt, sett över tiden. Under välbesökta förrättningar vintertid kan fuktillskottet av svett, utandning och blöta ytterkläder vara betydande. Skulle det vara så att denna fuktiga luft strömmar ut genom otäthet i innertaket och kyls av på en kall vind eller mot yttertaket kan det lokalt bli ganska blött. En förrådsk sådan läckageväg är elrör som mynnar i innertaket och fortsätter upp på vinden ovanför ev isolering. Den luft som kan strömma där kan få kondensvatten att rinna i röret och läcka ut i mynningar och otäta skarvar.

Under sommaren laddas alla murar, allt trävirke mm porösa material upp av fuktig sommarluften. Under kalla sensommar- och höstnätter kan denna upplagrade fukt på vindarna kondensera mot taktäckningen, där den rinner neråt och i värsta fall samlas upp lokalt och droppar ner i porös isolering som då lokalt blir blöt vid upprepade tillfällen. Det kan ge upphov till röta. Särskilt stor är risken om där finns vilande mycel från hussvamp.

En uppmärksam inspektion av riskkällor och riskområden är därför tillrådlig.

2) Svampens spridning och sanering

Omsorgsfull kontroll av svampens spridning, dels i sakristians träkonstruktion, dels i långhustaket. Vid behov måste man öppna inbrädningen mot långhustaket för att kunna inspektera detta. Den som inspekterar måste vara sakkunnig på hussvamp. Att inte ha sett angreppet från början försvårar letandet.

Man måste räkna med framtida läckor i tak mm. Inte ens ett välagt koppertak är helt vattentätt och risken för läckage ökar med åldern. Metallens utvidgning och sammandragning pga temperaturändringar utmattar plåten, särskilt i fälserna och infästningarna. Kopparkopparplåten blir spröd och spricker, "kallhårdar". Ju tätare taket är i övrigt desto större inverkan får även ett litet hål. Vatten på utsidan som rinner till hålet sprutar ofta in pga vindtrycket.

Allt synligt mycel avlägsnas och beroende av inspektionen beslutas om metod att döda osynligt mycel. Förgiftning kan ske med borsalt i lösning, Boracol 20 (20% natriumoktaborat i etylenglykol) enligt leverantörens anvisningar. (Svenska Reimpregnerings AB lavTOX, 042-21 64 45) Saltet sprider sig via diffusion i fuktigt virke. Saltet är starkt korrosivt (liknar koksalt) och angriper därmed metaller. Arbetet bör göras av person med vana vid medlets verkan. Arbetarskydd för bekämpningsmedel klass 2.

Vid värmebehandling avgränsas det aktuella området genom inklädnad, "täkt" av skivor, plastfolie eller annat lämpligt material. Beroende av volymen och inklädnaden kan uppvärmning ske med allt från elvärm fläkt till gasolddriven byggtork.

Temperaturövervakning är absolut nödvändig, dels för att förhindra brandfarlig överhettning, dels för att garantera minimitemperaturen i de delar som skall saneras. Med hänsyn till brandrisk är det säkrare att värma långsamt med måttlig övertemperatur (aldrig över 80°C) än kort och hett. Vid många timmars värming måste man uppmärksamma att inte skadlig uttorkning av träföremål uppstår.

Under alla förhållanden skall befintliga bjälkar på alla sidor behandlas med Boracol.

3) Återställande av skadade byggdelar

Avsågad bjälke iskarvas med ny av samma dimension och kvalitet som befintlig. Likt befintliga bjälkar skyddas inmurad del genom att kläs med björknäver. Dessförinnan skall motsvarande del ha bränts med låga tills träytan blivit svart. Detta dödar dels alla sporer dels gör träet motståndskraftigt mot röta.

Kraftöverföring i skarven görs genom att 2" plank av iskarvade bjälkens dubbla längd och med motsvarande höjd bultas på ömse sidor av befintlig och ny bjälke. 1 st genomgående bult på var sida av sågsnittet och i var ände av planken. Avstånd från ändträ 100 mm. Bultarna min 12 mm i diameter och med tjocka fyrkantbrickor dras rejält. Bulthålen skall vara trånga.

Takpanelen var ursprungligen sågad, ospåntad. Ny sågad panel av motsvarande dimension spikas på bjälkarnas undersida med varmförzinkad trådspik. Beroende av rötangreppens djup kan olika längder behövas för att få gott fäste i bjälkarna.

På panelens undersida putsas lika originalet med kalkbruk (Optiroc Serpo 142 Kalkbruk) på underlag av vassmatta (bl a Centrum för byggnadsvård, Gysinge, 0291-211 00). Den brädrivna ytan bör kalkmålas oavsett slutlig målningsbehandling. Kalkmålning utförs enligt anvisningar i "Traditionell kalkfärg", BFR T6:1997, Svensk Byggtjänst.

På bjälklagets översida återställs en värmeisolering. Ny värmeisolering bör vara maximalt tålig mot tillfälliga läckage. Ett läckage bör också synas från rummet i så tidigt skede som möjligt. Fukthållande isolering skall då undvikas, dvs inte EKO-fiber, mineralull, sågspån, sand eller liknande. Vi föreslår LECA- kulor upp till bjälkarnas överkant och gångbräder på dessa. Sådan isolering är inte maximalt energieffektiv men fuktsäkrast. Elrör i bjälklaget skall undvikas. Bättre då att lägga synliga ledningar i rummet.

Det är en fördel om man så osynligt som möjligt kan ventilera takfoten via breddade springor eller borrarade hål i panelen.

Man bör allvarligt överväga att i sakristians innertak göra en inspektionslucka till dess vind. Det skulle göra det praktiskt möjligt att vid den normala regelbundna (?) inspektionen av byggnaden kunna upptäcka annars dolda skador.

Ingemar Holmström

Ny kororgel

Vallentuna kyrka har fått en ny kororgel. Orgeln är uppförd enligt ritningar av arkitekt Ulf Oldaeus daterade 9 nov 1998. Orgelns exakta placering har bestämts genom diskussioner mellan länsstyrelsen, länsmuseum och församlingen. Resultatet blev att orgeln står i kyrkans sydöstligaste bänkkvarter, kvarteret är bibehållet men bänkarna borttagna. Bänkarna ska förvaras på ett betryggande sätt. Orgeln står med baksidan mot söder, strax väster om ingången till sakristian.

Färgsättningen bestämdes i samråd mellan länsmuseum, arkitekt Ulf Oldaeus, Målarmästare Kaj Fredriksson och kyrkans representanter. Avsikten var att uppnå att orgeln ska fungera som en underordnad pendang till predikstolen. Se rapport från K. Fredrikssons måleri AB.

Orgelns placering medförde att några begravningsvapen behövde hängas om. De togs ned, rengjordes och omplacerades enligt länsstyrelsens beslut med hjälp av konservator Thomas Wängelin. Se bilder samt bilaga 2.

Administrativa uppgifter

SSLM:s dnr	1999:098 och 2001:145
Länsstyrelsens dnr	2041-99-23513 och 2041-01-25637
Personal	Eva Wallström
Bilder	Eva Wallström

Den fullständiga fotodokumentationen förvaras på Stockholms läns museum. Den fullständiga dokumentationen rörande ärendehandläggningen förvaras på Stockholms läns museum samt ATA (Antikvarisk - topografiska arkivet).

Fig 7. Bildbeteckning: lp 20020017
Orgelns placering med de ombängda vapensköldarna.

Fig 8. Bildbeteckning: lp 20020018
Orgeln sedd från koret (NV).

Fig 9. Bildbeteckning: lp 20020024
Orgeln målad men ännu utan pipor.

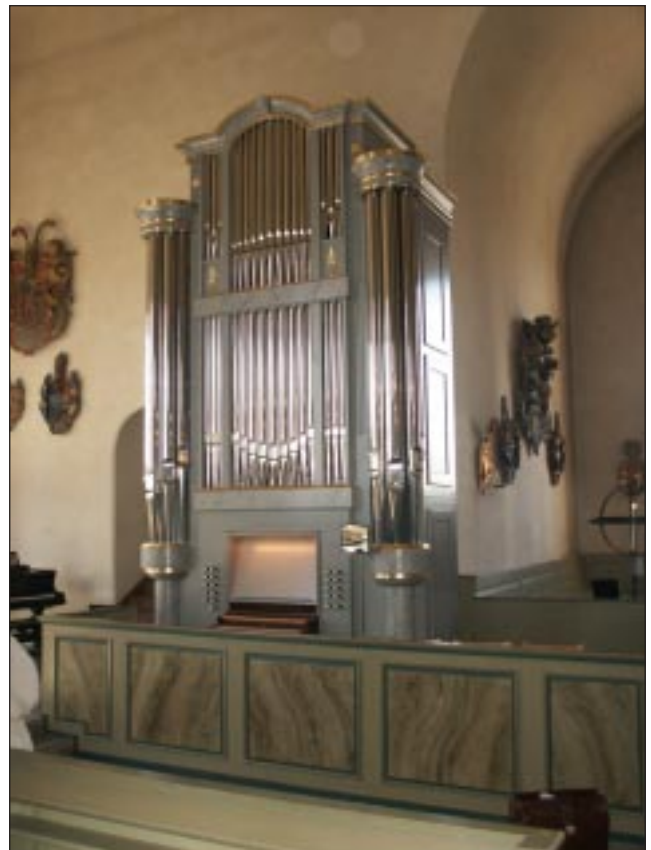

Fig 10. Bildbeteckning: lp 20020022
Den färdiga orgeln.

*Fig 11. Bildbeteckning: lp 20020023
Orgeln i relation till predikstolens färgsättning. Sett från läktaren på norra sidan.*

Rapport från utförda målnings och konserveringsarbeten i samband installation av ny kororgel samt restaurering av sakristian i Vallentuna kyrka, vintern 2002.

Orgel:

Ytterdelen samt insulor av luckor har först "halvholats". Därefter har orgelns utsida grundats samt mellanstruktis med en putsblandad linoljafärg som pigmenterats med zinkvit, grå umbra, guldockra samt oxidsvart.

Därefter har var orgeln fått en laserande bemålning. Lasyren har tillredits av linolja, lasyroja och terpentin som pigmenterats med zinkvit, grå umbra, guldockra, ultramarinblått samt oxidsvart. Till marmoreringen har även brunt terra använts.

Samma lasyr har använts till både trasmålning, marmorering samt strålasering.

En mörkare valör med samma pigment har använts till sockel, fylningar på luckor,

halvkolonn-kapitel, utstråls-sarg mm.

Som överbehandling har lagts en modifierad halvmat oljefärg, där något av lasyren tillsatts för att eliminera gulningen till viss del.

Förgyllningarna är utförda i oljeförgyllningsteknik med ett 23-16 k bladguld som har en varm och något mörkare färgton s.k. "Älrgold".

Guldet ligger på ett och har ej fått någon överbehandling.

Kyrkorum:

Insidan på skärmen vid orgeln har till vissa delar ommålats som tidigare. Övriga delar har rengjorts och retuscherats.

Skador på övrig bänkinredning och dörrar har retuscherats med konstnärsfärger, Rowney's Crystalflow.

Nedsörningen på nedre delen av putsväggarna har rengjorts med torrmetod, Washab svamp.

Avtorkningsskador på polimentförgyllningarna på nummeravloren har retuscherats med äkta äkvtellguld som polerats med agatssten.

Några smärre skador i kröningen har ilagats med ny kröning.

Sakristia:

Den tidigare latexfärgen på väggytorna har rengjorts noggrant. På fönsterväggen och på fönsterplattorna hade färgen en dålig vedhäftning vid underlaget och har där skrapats bort. I övrigt satt den underliggande färgen bra och har därför lämnats kvar under.

Den något grova nyputsen i taket har fått en utjamning med stuccgips som utvärnat.

Taket samt avskrapade partier har först primerats, därefter har samtliga ytor grundmållats med en slipgrund och avslutningsvis målats med en emulsionsfärg av fabrikat Wibo, som brutits med grön umbra, guldockra samt något oxidrot.

Snackstolarna som tidigare hade en orange bemålning, har nu ommålats med en grå linoljafärg (Wibo) som brutits med oxidsvart, guldockra samt något rött i en något husare valör en vid sött färgas under den orange färgen.

K. Fredrikssons Måleri AB

Felix Vidhe

195 94 Mårsta

Tel: 018-38 81 20 - 50 81 10 (äv. fax.)

070-658 07 90 (Cay) - 558 07 93 (Kart)

E-mail: k.fredrikssons.maleri@swipnet.se